

KONEURAKOITSIJOIDEN YMPÄRISTÖOHJE

Jätehuoltomääräykset koskevat kaikkea yritystoimintaa. Koneurakoitsijoiden jätehuollossa noudatetaan yrityksiä koskevia vaatimuksia ja ohjeita, jotka poikkeavat kotitalouksien jätehuollossa. Oulun seudulla noudatetaan Oulun seudun jätehuoltomääräyksiä (2006). Tähän lehtiseen on koottu keskeistä yritystoimintaan liittyvää ympäristötietoutta.

Huomaa, että siisti piha on yrityksen käyntikortti. Kiinnitä erityistä huomiota ulkovarastointiin.

JÄTEHUOLTO

Käytännöllisintä on liittyä järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Jätehuoltoyritykset tarjoavat hyöty-, seka- ja ongelmajätepalveluita koneurakoitsijoille. Jätteiden kuljetuksesta yritys voi tehdä jätehuoltosopimuksen suoraan haluamansa jätehuoltoyrityksen kanssa (ks. esim. Oulun Jätehuollon Jäteopas 2010, s. 29).

ONGELMAJÄTTEET

- a) Huolehdi, että ongelmajätetila on lukittu/valvottu. Ongelmajätetila on varustettava mahdollisten vahinkotapausten varalta (esim. öljynimeytysainetta). Kutakin ongelmajätelajia varten tulee olla erillinen selvästi merkitty keräysväline.

Nestemäiset ongelmajätteet on säilytettävä asianmukaisissa ja tiiviisti suljetuissa astioissa. Astiat on sijoitettava tiivispohjaiselle, katetulle alustalle (suositus: reunakorokkeet tai suoja-allas). Myös polttonesteillä likaantuneet maa-ainekset, imeytysaineet, pyyhkeet yms. ovat ongelmajätettä.

Muut ongelmajätteet on säilytettävä tiivispohjaisella alustalla katetussa tilassa. Akkujen käsittelyssä ja varastoinnissa tulee välttää niiden rikkoutumista ja jäätymistä. Käytettyjen akkujen osalta on tärkeää, että akut toimitetaan käsiteltäviksi kuoret ehjinä ja korkit paikallaan. Jos akkuja säilytetään ulkona, niiden pitää olla haponkestävässä säiliössä etteivät nesteet mahdollisen halkeamisen seurauksena pääse viemäriin tai vesistöön. Romuakut sisältävät rikkihappoa, lyijy-yhdisteitä ja muovia.

- b) Toimita ongelmajätteet asianmukaiseen käsittelyyn vähintään kerran vuodessa. Ongelmajätteiden tuottaja on vastuussa jätteestä kunnes sen on vastaanottanut toiminnanharjoittaja, jolla on lupa vastaanottaa tai käsitellä kyseistä ongelmajätettä.
- c) Huolehdi hiekan- ja öljynerottimista. Mittaa erottimien pinta- ja pohjakerros vähintään puolivuositain. Erottimien pintakerros on poistettava säännöllisesti ja koko erotin pohjalietteen on hyvä tyhjentää vähintään kerran vuodessa. Tyhjennyksen saa suorittaa vain ongelmajätteiden keräilyyn hyväksynnän saanut yritys. Täytä öljynerotin puhtaalla vedellä tyhjennyksen jälkeen.
- d) Yrityksen on pidettävä kirjaa eteenpäin toimitetuista ja varastossa olevista ongelmajätteistä. Tiedot on säilytettävä kolme vuotta ja esitettävä pyydettyä jätehuoltoa valvovalle viranomaiselle. Kirjanpidosta tulee ilmetä tiedot jätteen laadusta, määrästä, alkuperästä ja toimituspaikasta. Luovutettaessa ongelmajätteitä kuljettajalle on laadittava siirtoasiakirja, jossa on tiedot jätteistä kuljetusta ja käsittelyä varten. Siirtoasiakirja toimii todisteena ongelmajätteen asianmukaisesta luovuttamisesta ja vastaanottamisesta.

Jäteöljyt kerätään erilleen seuraavasti:

- Kirkkaat voiteluöljyt, jotka eivät ole nokeentuneet käytön aikana. Näitä ovat muun muassa hydraulikka- ja vaihteistoöljyt.
- Mustat voiteluöljyt, joita tyypillisesti ovat käytetyt moottoriöljyt.
- Kasviöljypohjaiset voiteluaineet eivät sovellu yhteen mineraalipohjaisten öljyjen kanssa ja ne on aina kerättävä omiin astioihinsa.

Kirkkaiden ja mustien jäteöljyjen joukkoon ei saa sekoittaa mitään muita öljyjä tai aineita.

Jäteöljyä ei saa polttaa. Markkinoilla on hallien lämmittämiseen käytettäviä öljylämmittimiä, joiden mainostetaan soveltuvan myös jäteöljyn polttoon. Jäteöljyn polttoon tarvitaan ympäristölupa ja kattilan tehon on oltava vähintään 5 megawattia.

Jäteöljy on toimitettava sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa jäteöljyn keräämiseen ja vastaanottoon. Jäteöljysäiliö on sijoitettava niin, ettei mahdollinen ylivalmuinen täyttämisen tai tyhjentämisen yhteydessä tuota vaaraa ympäristölle. Myös tarkoitusta varten suunniteltu jäteöljykontti sopii ulkovarastointiin. Jäteöljysäiliön läheisyyteen tulee varata imeytysainetta.

YLEISIÄ ONGELMAJÄTTEITÄ

Jäteöljyt kerätään omaan astiaan ja toimitetaan ongelmajätteiden käsittelyyn. Kun kirkkaita voiteluöljyjä kertyy yli 0,5 m³ vuodessa, ne kannattaa kerätä erilleen. Järjestä myös vesipitoisille öljyille oma säiliönsä.

Öljynsuodattimet laitetaan "KIINTEÄT ÖLJYPITOISET JÄTTEET" –astiaan ja toimitetaan ongelmajätteiden keräykseen. Niitä ei saa laittaa metallin keräykseen eikä sekajätteeseen edes valutettuina tai puristettuina.

Imeytysmateriaalit ja öljyiset rätit laitetaan käytettyinä "KIINTEÄT ÖLJYPITOISET JÄTTEET" –astiaan ja toimitetaan ongelmajätteiden käsittelyyn.

Iskunvaimentimet kerätään "KIINTEÄT ÖLJYPITOISET JÄTTEET" –astiaan. Tyhjennettyinä ne voidaan laittaa metallinkeräykseen ja niiden sisältämä öljy jäteöljysäiliöön.

Jäähdytin-, jarru- ja kytkinnesteitä ei saa sekoittaa jäteöljyn sekaan vaan ne tulee kerätä yhteiseen astiaan ja toimittaa ongelmajätteiden käsittelyyn.

Kemikaalijätteet ja liuotinjäte kerätään erikseen ja toimitetaan ongelmajätteiden käsittelyyn. Eri liuotinaineita ei saa sekoittaa, sillä ne voivat reagoida keskenään.

Akut säilytetään sisätiloissa tai ulkona kannellisessa akkulaatikossa ja toimitetaan akkuliikkeisiin tai ongelmajätteiden käsittelyyn.

Paristot toimitetaan keräyspisteisiin (esim. kaupat ja Oivapiste).

Energiansäästölamput ja loisteputket toimitetaan ehjinä ongelmajätteiden käsittelyyn. Niitä ei saa rikkoa, jottei haitallinen elohopea pääse höyrystymään ympäristöön.

Aerosolipullot toimitetaan täysin tyhjinä metallin keräykseen; muuten ne ovat ongelmajätettä.

Maalijätteet kuten liuotinpitoiset rätit, puolityhjät tai täydet maalipurkit ja muu vastaava maalijäte voidaan kerätä samaan astiaan ja toimittaa ongelmajätteiden käsittelyyn. Täysin tyhjät maalipurkit toimitetaan metallinkeräykseen.

Ruostesuojauksen alustamassat voidaan kerätä erikseen tai samaan astiaan maalijätteiden kanssa ja toimittaa ongelmajätteiden käsittelyyn.

Oulun seudulla yritysten ongelmajätettä keräävät tai ottavat vastaan mm. Ekokem Oy (p. 010 7551 000), Lassila & Tikanoja Oyj (p. 010 636 6070), KTC Kierrätyspalvelut Oy (p. 040 534 6601), Iisalmen Keräysöljy Oy (p. 010 7551 900) ja Oulun Jätehuolto, Ruskon jätekeskus (neuvonta p. 044 703 3961, vaaka p. 08 558 43970).

SEKAJÄTTEET

Jos urakoitsija haluaa kuljettaa toisten jätteitä, tulee hänen olla ilmoittautunut jätetiedostoon (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, p. 020 636 0020). Jätehuoltomääräyksissä olevia tyhjennysvälejä on aina noudatettava. Sekajäte kerätään jäteastioihin ja toimitetaan Ruskon jätekeskukseen.

Sekajätettä tai muutakaan jätettä ei saa polttaa eikä haudata maahan. Sekajätteen määrää saadaan pienemmäksi, kun hyötyjätteet toimitetaan keräyspaikkoihin, esim. Ruskon jätekeskuksen Oivapisteeseen. Puhdas puujäte voidaan hyödyntää polttopuuna, kyllästetty puu eli kestopuu on ongelmajätettä. Käsitelty (esim. maalattu tai lakattu) puu toimitetaan paikkaan, jolla on ympäristölupa kyseisen jätteen vastaanottoon.

HYÖTYJÄTTEET

Hyötyjätteitä ovat mm. paperi, keräyskartonki, pahvi, lasi, metalli, bio- ja energijäte. Renkaat toimitetaan niiden vastaanottopisteisiin tai tilataan nouto ympäristöhuoltoalan yrityksestä. Jätteille on muistettava varata riittävä määrä asianmukaisia jäteastioita.

Jätehuoltomääräyksissä yritykset velvoitetaan lajittelemaan ja toimittamaan luvan saaneeseen käsittelypaikkaan:

- kaikki ongelmajätteet (erillään toisistaan ja muista jätteistä)
- kaikki keräyskelpoinen paperijäte
- keräyspahvi, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 10 kg viikossa
- metalli ja pienmetalli, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 10 kg viikossa
- keräyslasi, mikäli sitä syntyy yli 20 kg viikossa
- käsittelemätön puujäte (jota ei hyödynnetä polttopuuna), mikäli sitä syntyy yli 20 kg viikossa
- sekajäte

Oivapiste (Ruskon jätekeskus) on Oulun suurin ekopiste, jossa on kapasiteettia ottaa vastaan myös isoja määriä hyöty- ja ongelmajätteitä. Oivapisteellä kerätään myös styroxia. Loisteputkia (SER-jätettä) otetaan Oivapisteellä vastaan pahvisuojapakkauksien ja teippien poistamisen jälkeen ilmaiseksi myös yrittäjiltä samoin kuin akut ja paristot. Hyötyjätteistä yritykset voivat viedä Oivapisteelle maksuttomasti paperia, pahvia ja metallia.

Yrittäjät eivät saa käyttää Oulun Jätehuollon ekopisteitä eivätkä jäteasemia, koska ne on tarkoitettu kotitalouksille. Yrittäjät eivät saa jättämistään jätteistä kuittia eivätkä näin ollen voida todistaa toimittamiensa jätteiden määräpaikkaa.

MUUTA HUOMIOITAVAA

Ylijäämämaiden laitos- tai ammattimainen varastointi ja käsittely esim. seulomalla on ympäristöluvanvaraista toimintaa. Puhtaita maa-aineksia voidaan hyödyntää esim. pihan rakentamisessa. Likaiset maa-ainekset on toimitettava Ruskon jätekeskukseen tai muuhun luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan. Urakoinnista syntyviä jätteitä voivat olla myös hiekoitushiekat ja -murskeet. Ne on toimitettava kaatopaikalle, ellei niitä pystytä hyödyntämään asianmukaisesti.

Mullan valmistus ylijäämämaasta tai maa-ainesluvalla otetusta mullasta seulomalla edellyttää Eviralle (Elintarviketurvallisuusvirasto) tehtävää elinkeinotoiminnan aloittamisilmoitusta. Ilmoituksen tehneet näkyvät Eviran ylläpitämässä valtakunnallisessa rekisterissä. Teknisesti käsitelty irtomulta on tullut ilmoitusvelvollisuuden piiriin 5.8.2009. Teknisen irtomullan valmistajan tulee laatia tuotteesta tuoteseloste ja omavalvontasuunnitelma (Evira, p. 040 841 9809).

Kaluston pesu. Vähäiset kaluston pesuvedet voidaan imeyttää maahan muualla kuin pohjavesialueella. Laajamittainen ajoneuvojen ja muun kaluston pesu kiinteistöllä on sallittu ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan hiekan- ja öljynerotuskaivon kautta jätevesiviemäriin tai kiinteistökohtaiseen puhdistamoon. Vesien viemäriin johtamiseen tulee olla viemäriin haltijan lupa. Huomioi ympäristöystävälliset pesuaineet!

Kyllästettyä puuta olevat käytöstä poistetut sähkö- ja puhelinpylväät ovat ongelmajätettä. Ne tulee toimittaa asianmukaiseen ongelmajätteen vastaanottoon. Pylväiden uusiokäyttö sallitaan vain ammattikäytössä ja silloinkin harvoissa kohteissa. Pylväitä ei saa koskaan käyttää kotitalouksissa eikä asuinalueilla.

Kemikaalien varastoinnissa on huomioitava eri kemikaalien erillään pitäminen ja hankittava asianmukaiset astiat kemikaalimerkintöineen. Muista käyttöturvallisuustiedotteet!

Polttoaineiden kuljetus. 30.06.2011 jälkeen polttonesteitä voi kuljettaa vain hyväksytyissä säiliöissä. Esimerkiksi tavalliset 200 litran tynnyrit ja farkkupytyt eivät sovellu enää kuljetukseen.

ESTÄ VUODOT MAAPERÄÄN

Polttoaineet, öljyt ja muut kemikaalit eivät saa päästä maaperään tai vesistöihin ja pohjavesiin, joissa ne leviävät laajalle nopeasti. Päästöjä ehkäisevät toimenpiteet:

- ❖ **Seuraa** päivittäin koneiden ja ajoneuvojen öljy- ja polttoainejärjestelmien kuntoa mahdollisten vuotokohtien havaitsemiseksi.
- ❖ **Noudata** haitallisten aineiden kuljetus- ja varastointiohjeita. Varastoalueilla, joissa käsitellään öljyä tai vaarallisia kemiallisia aineita, on säiliöiden ja astioiden alustat varustettava nesteitä keräävillä kaukalorakenteilla.
- ❖ **Pida** mukana imeytysturvetta, muuta imeytykseen tarkoitettua ainetta tai imeytyshuopia.
- ❖ **Opasta työntekijöitä** ympäristövastuullisiksi.

VAHINGON SATTUESSA

Öljyllä likaantunut maa-aines ja roiskeet on poistettava välittömästi ja toimitettava ongelmajätteen käsittelyyn (öljyntyneen maa-aineksen vastaanotto: Ruskon jätekeskus, p. 044 703 3977). Suuremmista öljyvahingoista (yli 10 litraa) tulee ilmoittaa hätänumeroon **112**, jolloin pelastuslaitos suorittaa torjuntatoimet. Hätänumeroon on ilmoitettava myös pienemmistä öljyvahingoista, jos puhdistusta ei saada itse hoidettua.

Lisätietoja

Oulun seudun ympäristötoimi:

ympäristötarkastaja Eila Öljymäki, p. 044 703 6768
 ympäristötarkastaja Maija Jokiharju, p. 044 703 6769
 ympäristötarkastaja Satu Seppälä, p. 044 703 6767
www.ouka.fi > Ympäristönsuojelu > Jätehuolto

Oulun Jätehuolto:

palvelupäällikkö Ilona Suppanen, p. 044 703 3961
 jätehuoltoneuvoja Mari Juntunen, p. 044 703 3977
www.ouka.fi/jatehuolto/

Liitteet

farmarisäiliöohje
 ongelmajätekirjanpitolomake